

opdrachtgever

Gemeente Nijmegen

locatie

Volkspark 'de Goffert'

ontwerp

2013

bestemming & vergunning

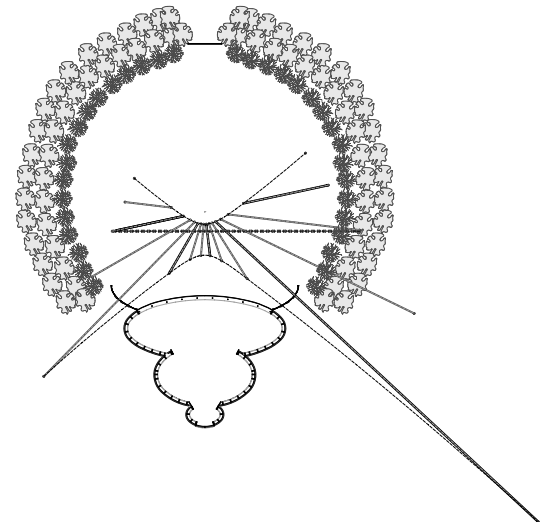
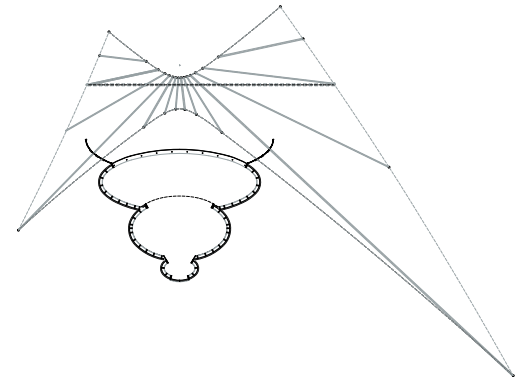
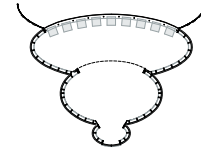
2014

uitvoering & oplevering

2015

functie

Bijenpaviljoen

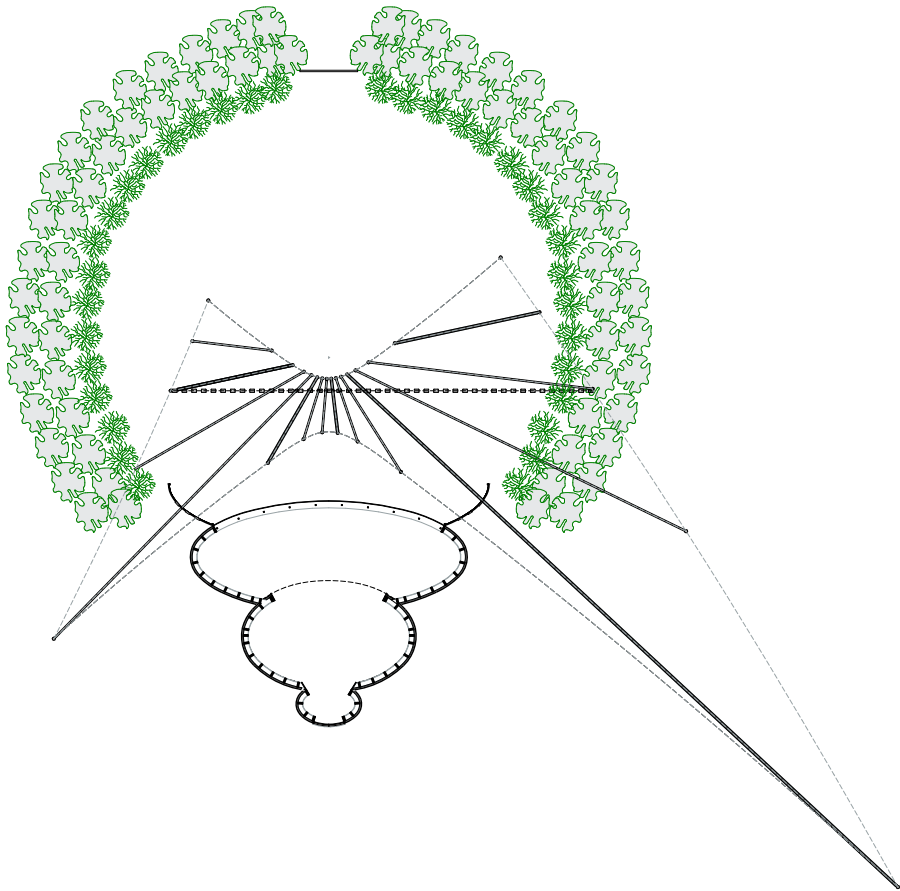

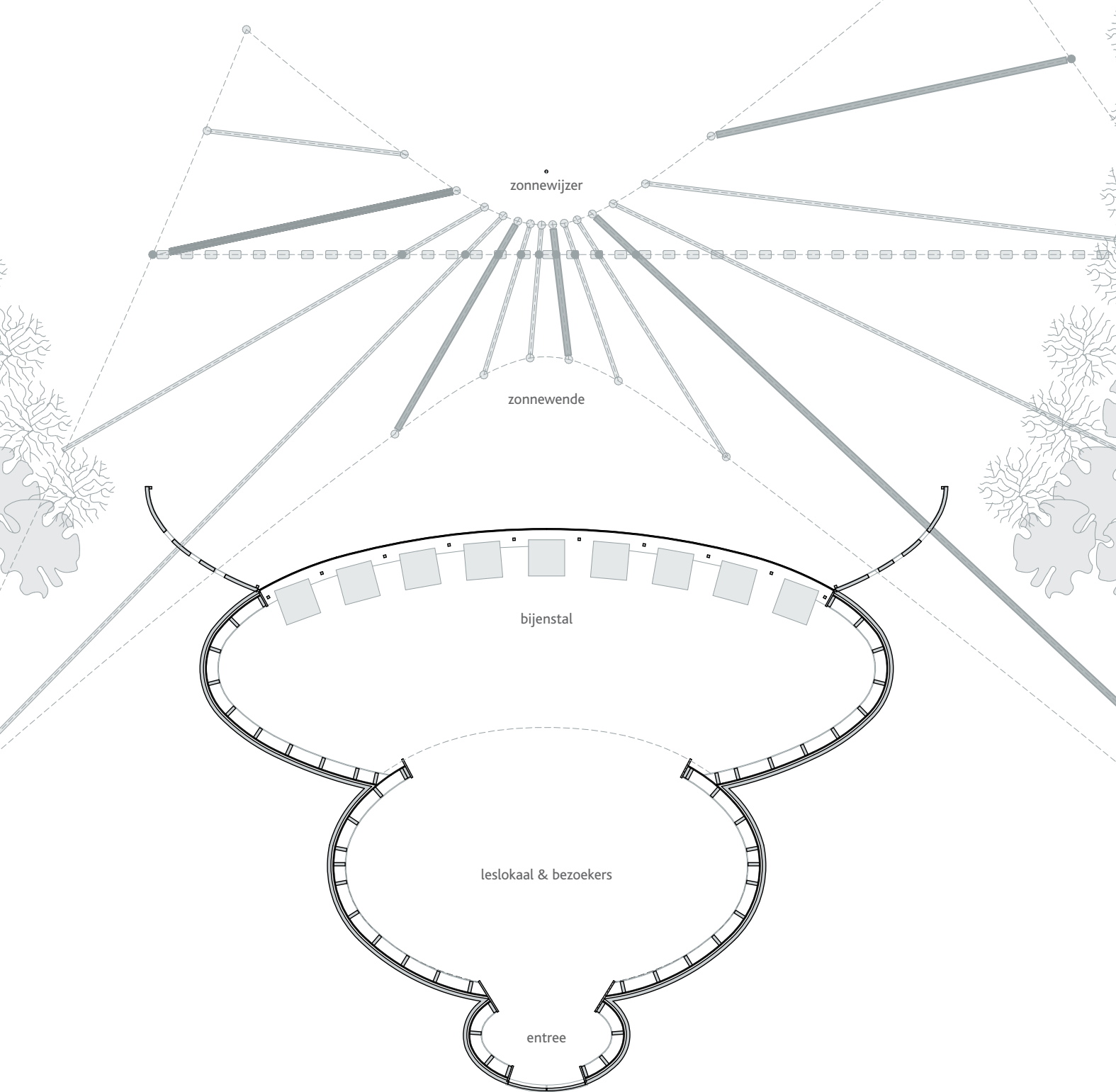
marcus
architecten

Bio Based Bijenpaviljoen Volkspark de Goffert, Nijmegen

In het Nijmeegse park De Goffert is een bijzonder ontwerp gerealiseerd van Marcus Architecten. In opdracht van de Gemeente Nijmegen is het bijenpaviljoen gerealiseerd. Het ontwerp is van eerste analyse en schetsen tot aan de uitvoering Bio-Based benaderd. Zowel ontwerp als gebouw en materiaal ontlelen hun oorsprong en argumenten aan het leven van en met de natuur, aan de bios-logos.

Het ontwerp van deze vervangende nieuwbouw in publieke erfgoedomgeving is een totale integratie van architectuur en landschap in cultuur en natuur. Het bijenpaviljoen wordt gebruikt door de Imkervereniging Nijmegen en Omstreken voor de huisvesting van de bijenvolken in het park en bovendien als ontvangst- en lesruimte. Het initiatief voor deze nieuwe bijenstal werd door de architect genomen in 2012 - het Jaar van de Bij - in het kader van het door de Gemeente Nijmegen in het leven geroepen actieplan “Een bij hoort erbij”.

Tijd , natuur en cultuur

De tijd van de bijen wordt bepaald door de natuur: de stand van de zon, het verloop van de seizoenen. Dat is de enige tijd die bijen kennen. Ze leven ernaar, bijen baseren er hun dag- en jaarritme op. Zodra de zon de luchttemperatuur op 12 graden Celsius brengt komen de bijen in het voorjaar uit hun kast. Vanuit die plek en de zon hun vindt hun oriëntatie en navigatie plaats.

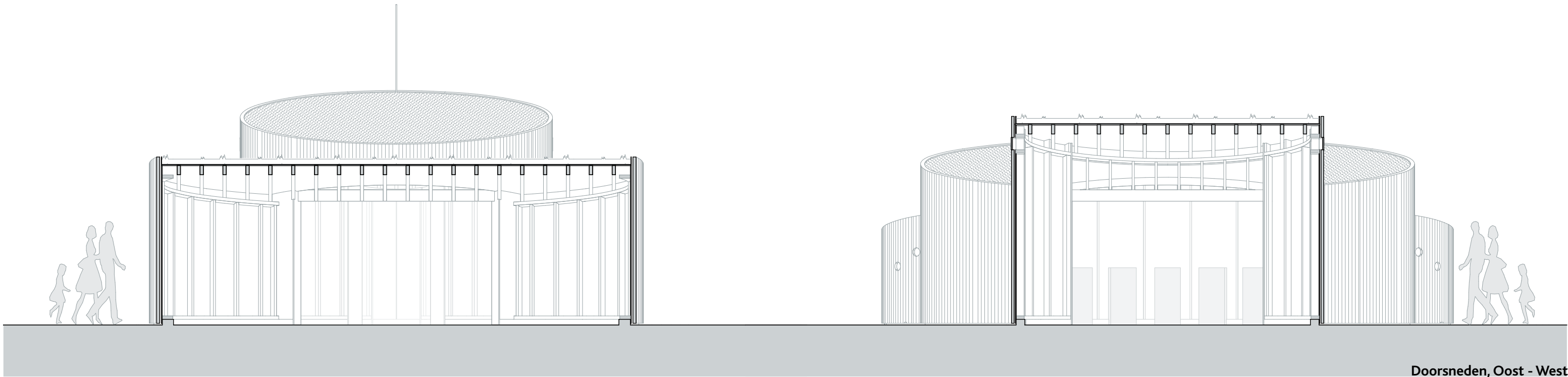
De menselijke oriëntatie en tijd, de kloktijd, is gebaseerd op technologische ontwikkeling en daaruit voortkomende afspraken van samenleving. Ons ritme wordt weliswaar bepaald door dag en nacht, maar is gecultiveerd en komt zeker niet overeen met dat van de bijen.

Het verschil tussen de twee tijden: de bijentijd en de mensentijd, natuur en cultuur, wordt in het bijenpaviljoen getoond. Een zonnewijzer in de bijentuin geeft dagelijks de tijd weer. Kloktijden 9, 12, 15 en 18 uur in dikkere banden met opstaande piket.

De zonnewende, het verloop van de zonnestand ten opzichte van de aarde, toont middels een stippellijn van graniet de zomer-, voorjaars-, herfst- en winterstand in de tuin van het paviljoen het verloop van de seizoenen zichtbaar. De middenas van het gebouw is noord-zuid georiënteerd. De parkbezoeker die deze wijzer en lijnen bestudeert, zal ontdekken dat 12 uur Nijmeegse (afgesproken) tijd niet overeenkomt met het natuurlijke midden van de dag; Hier zijn natuur en cultuur bijna een half uur van elkaar verwijderd.

Waarmee de 'tijd' onderwerp van gesprek in het park wil zijn.

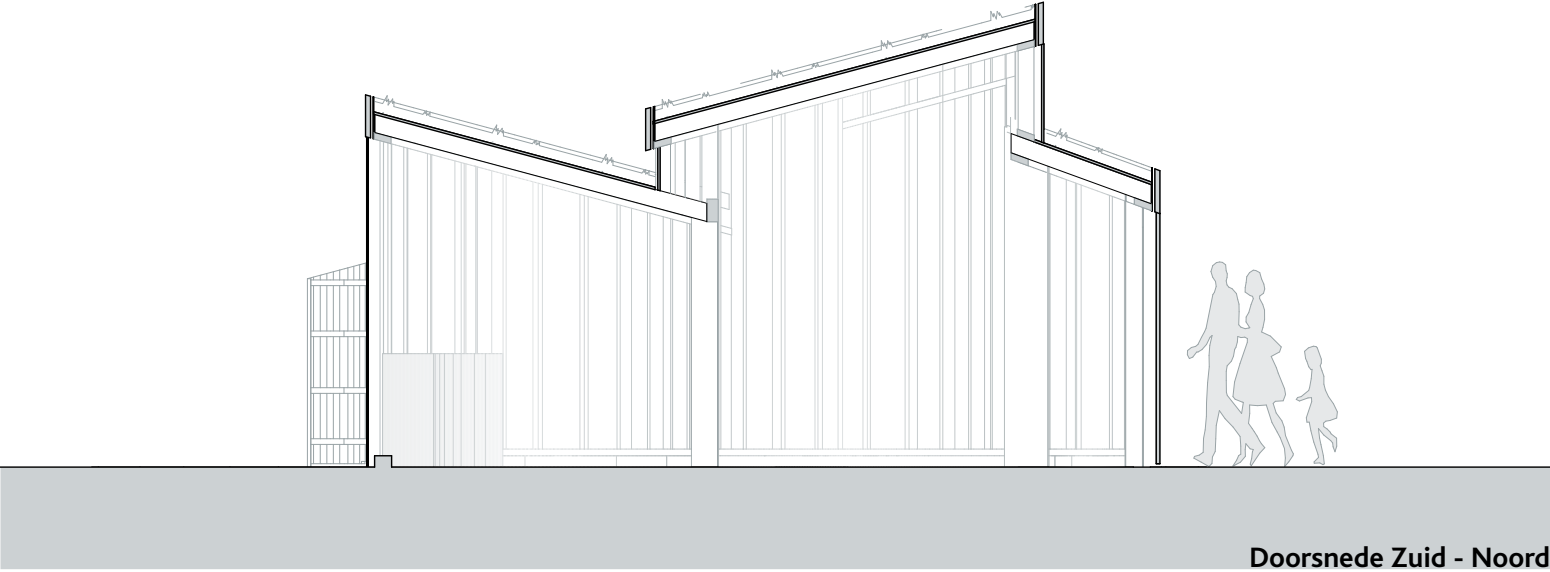

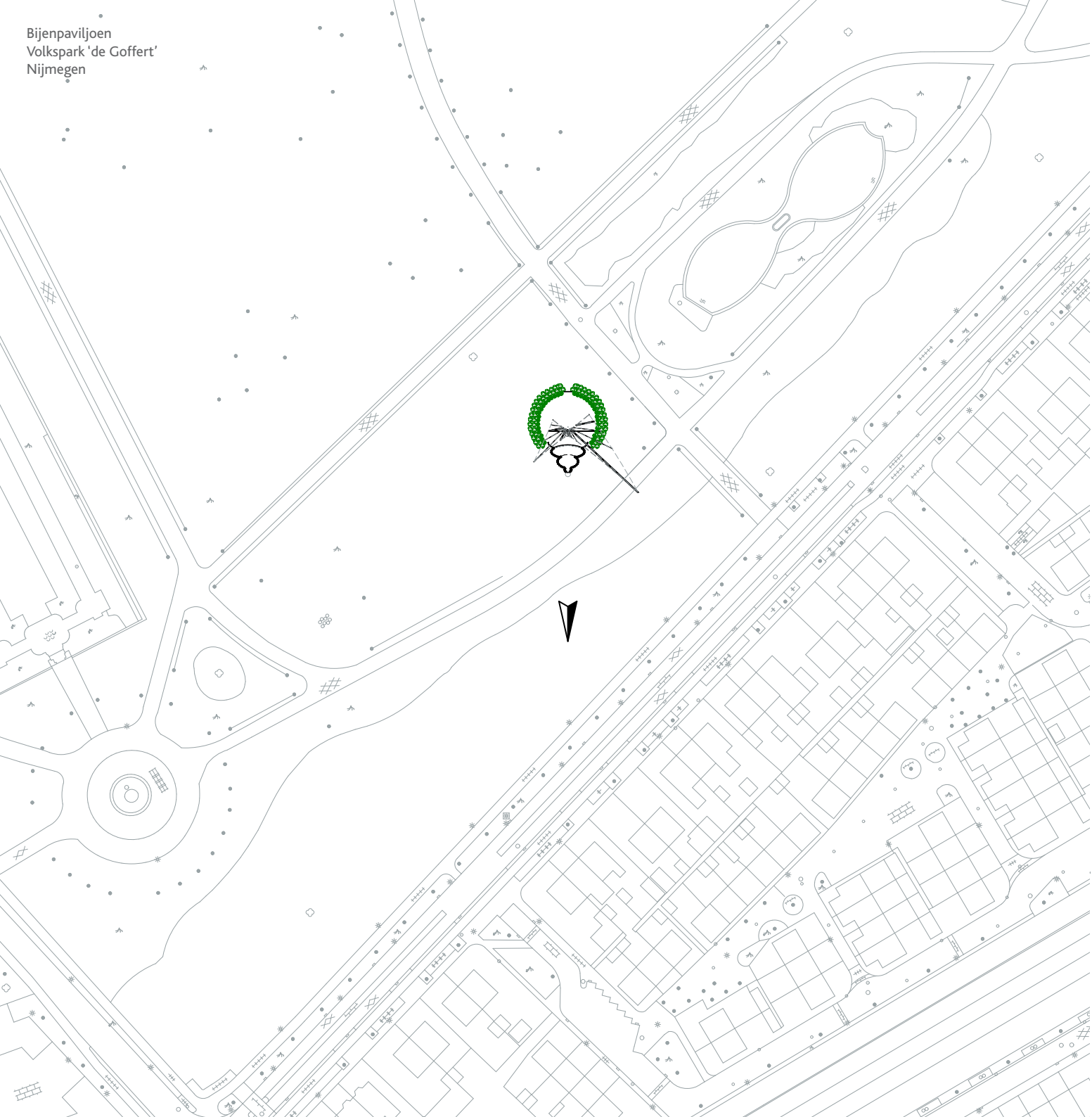
Doorsneden, geleding en deling

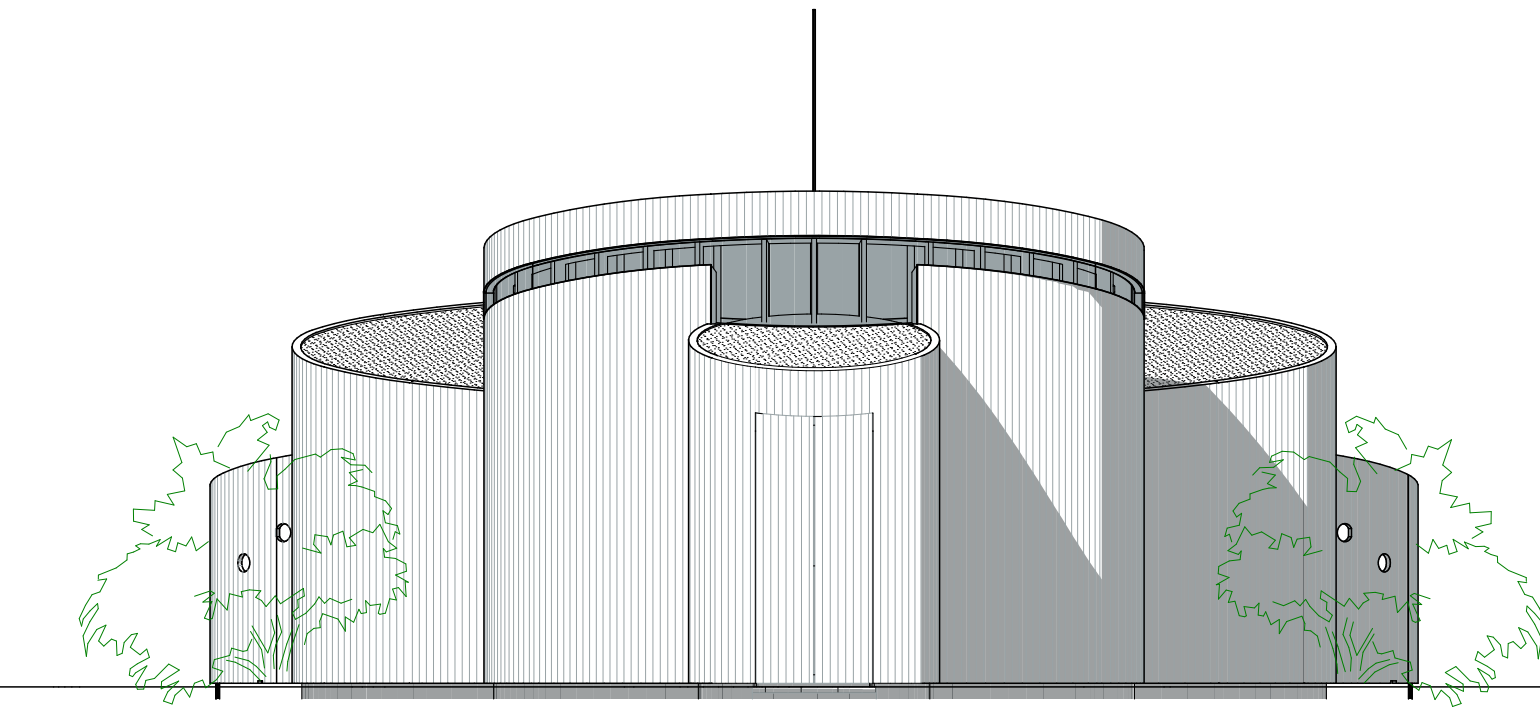
De benadering van tijd en locatie (de zonnewijzer en de noord- zuid-oriëntatie) zijn leidend in het ontwerp. De noord-zuidas loopt als een middenlijn door het paviljoen. In het gebouw is vanuit het programma in de plattegrond voor elke functie een aparte geleding ontworpen. De bijen leven bij voorkeur als een concentrische schil om hun koningin, dit geeft het minst verlies van warmte. Daarmee houden ze als volk in een cocon om de koninginnen bij de voorplantings-temperatuur constant. Geïnspireerd door dit ritueel en de geleding van het lichaam van één insect zijn de bouwdelen - entree/ ontvangst, bezoekers/ lesruimte en bijenstal -, als een ovale ruimtes in volgorde achter elkaar op de middenlijn ontworpen.

De mens en de bij kennen op het einde van die middenlijn ieder een eigen toegang. De hoogteverschillen van de bouwdelen onderscheiden de functiever verschillen in het gebouw. Tevens verzorgen dakvlak-richtingen zonlicht toegang en energievangst. Dit brengt in het park naast ruimtelijke samenhang in vormenspel, een autonome verschijning voor het specifieke programma. De zuidzijde een enorme opening die vanuit de oriëntatie en invallend zonlicht per bijenkast bijdraagt aan comfort voor de bijenvolken. De geopende zuid-façade levert, naast een publieke contactplaats voor de parkbezoekers, direct invallend zonlicht (= energie voor de bij) op de bijenkasten. De cirkelvormige tuin met bijenplanten rondom het bijenpaviljoen is bestemd voor de bijen, niet voor parkbezoekers. De voor de bij in hoogte oplopende en in bloeitijd opvolgende planten, behoeden ook de wandelaar in het park voor een confrontatie met de insecten in de aanvliegroute.

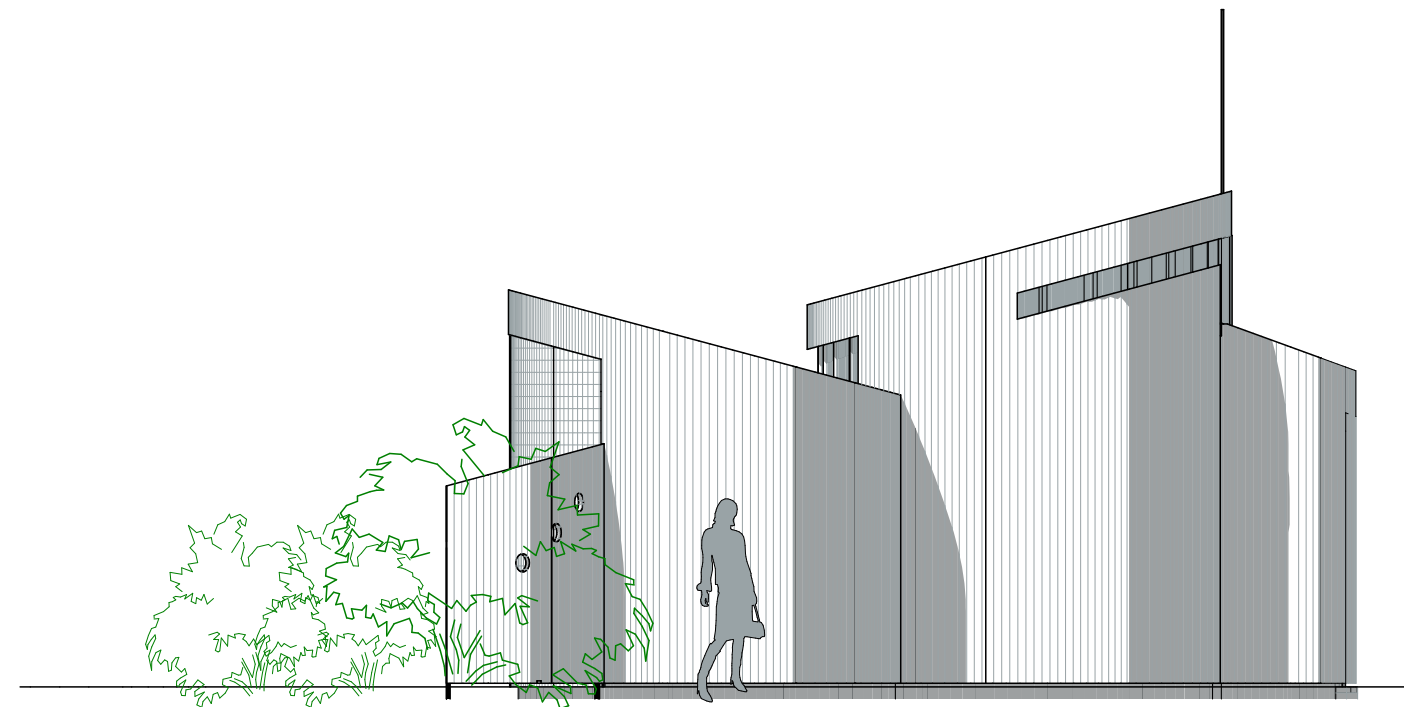

Bijenviljoen
Volkspark 'de Goffert'
Nijmegen

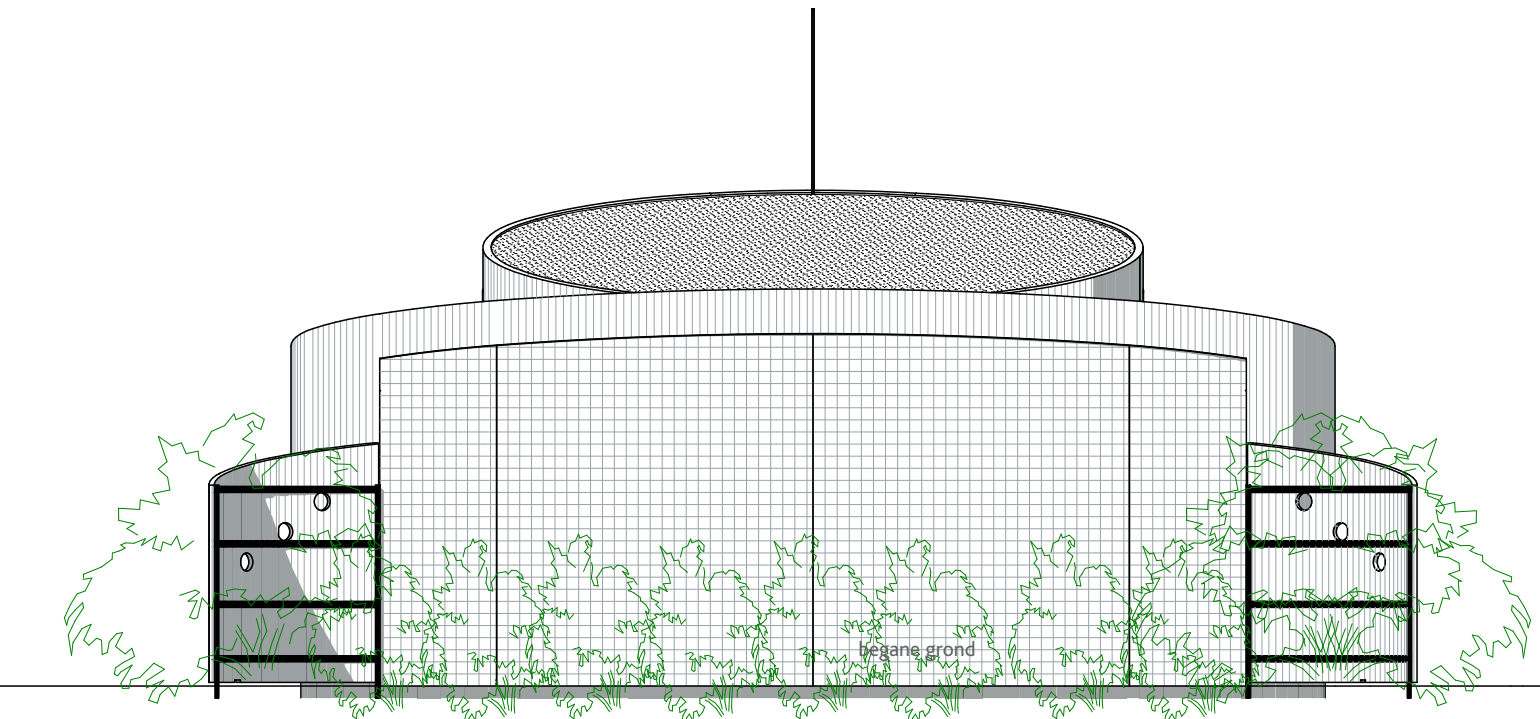

Noord

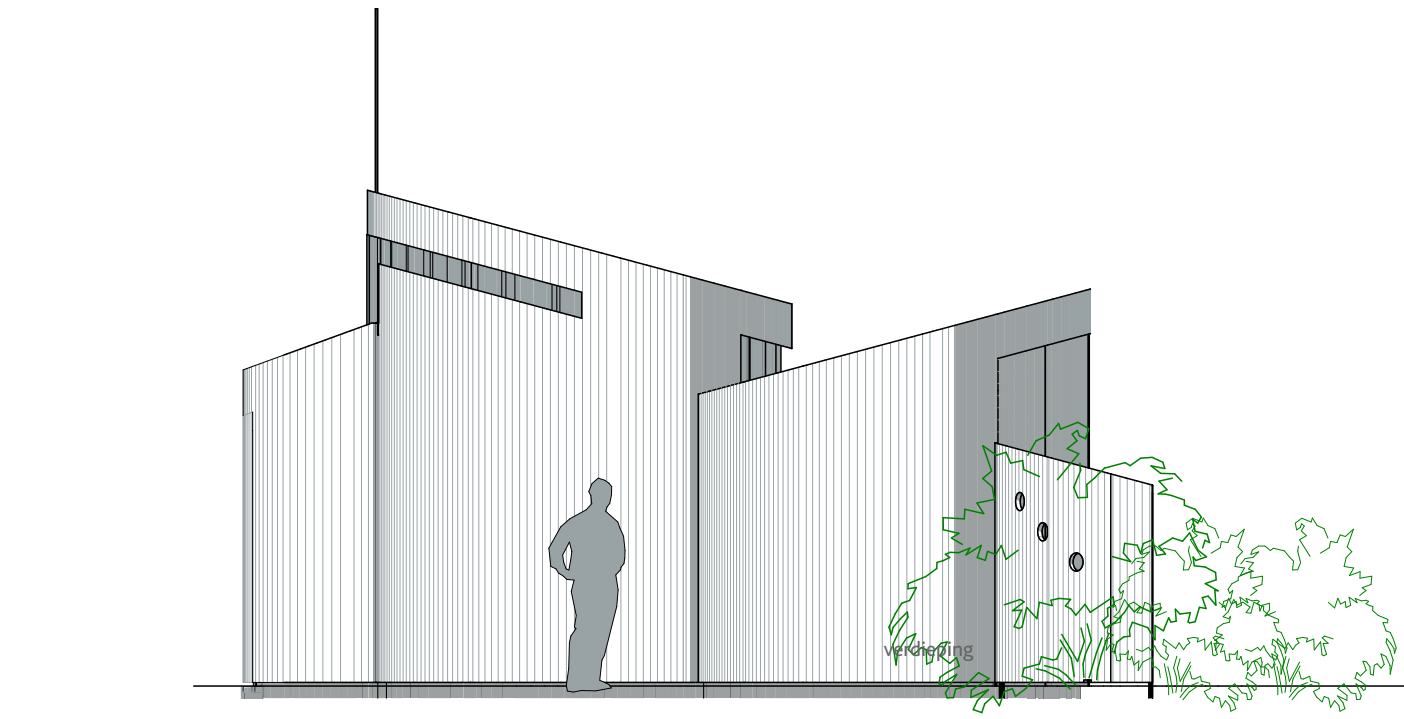

Oost

Aanzichten

Zuid

West

Circulair & kwetsbaar gebouw

De toegepaste materialisering, de instrumentele materie van het gebouw, is ontworpen vanuit een gesloten cirkel; circulair en bio-based (herbruikbaar & hergroeibaar).

Door een degelijke dimensionering van het hout maar tegelijk kwetsbare detaillering ter plaatse van maaiveld en dakrand wordt, als substantiele materie, de kwetsbaarheid van de bij in onze tijd vertaald naar het architectonisch detail van het houten gebouw in publieke ruimte.

In het interieur is de houten wand van berken multiplex en vuren houten staanders zichtbaar, hiermee wordt voorzien in bergruimte voor honing en stalling van materieel en kleding.

Zon, stof tot nadenken.

In het ontwerp wordt de ervaring en zichtbaarheid van 'tijd' als concept en materie tussen mens en natuur verwerkt. Zo kan een wandeling in het park, langs het bijenpaviljoen en de bloementuin, kinderen, ouders, grootouders, collega's en vrienden op een prettige manier inspireren tot een gesprek over tijd, locatie, natuur, samenlevingen en bijen.

Geveldelen accoya

Noordlicht daglicht opening interieur

Bijenspieker op zonnewijzer

Interieur berken multiplex & vuren staanders

feiten;		bio based	ontwerpproces;	bouwproces;	realisatie;
ontwerp vergunningen oplevering	2013 2014 2015	Architect Frank Marcus woont en werkt zelf in een oude fruitboomgaard in het Land van Maas en Waal. Vanuit verbondenheid met deze plek is Frank Marcus, naast architect & erfgoeddeskundige, ook fruitboer en imker.	Het initiatief voor deze nieuwe bijenstal werd door de architect in 2012 - het Jaar van de Bij - in overleg met de vereniging genomen. In het kader van het door de Gemeente Nijmegen in het leven geroepen actieplan "Een bij hoort erbij" is een plan ontwerpen voor het toen genoemde budget van 150.000,-. Vervolgens heeft de gemeenteraad een nieuw bouwbduget van 35.000,- vastgesteld, Hiervoor is het in dit boekwerk getoond plan ontworpen.	Bouwplaatsleerlingen van de Technische onder aansturing van Aannemingsbedrijf Van De Water hebben dit gebouw mede uitgevoerd. De uitvoering toont samenkunst van traditionele bouwpraktijk en prefab houten bouwsystemen. Het vakmanschap van alle betrokkenen partijen toont zich duidelijk.	ontwerpteam; frank marcus, architect klaasgeert koolhout, tekenaar ad van gils, constructeur uitvoering; aannemingsbedrijf van de water de technische, leerlingen ekogras bv, dak & begroeiing bouwbegeleiding; marcus architecten
bvo inhoud	40 m2 120 m3	Hierdoor is een sterk besef van seizoenen en tijd aanwezig in het werk. In het ontwerp; een gebouw voor bijen èn mensen, is de aanwezige spanning tussen de wereld van de mens en van het dier zichtbaar door de noord-zuid plaatsing in het gebouw (de bijenstal) en de hiervan afwijkende zonnewijzer en -wende in de bijentuin. De wereld van het dier 'de natuur' in de kosmos (in dit geval de bijenwereld) en de wereld van de mens op aarde (cultuur, architectuur en samenleving) beleven tijd vanuit een andere substantie. In het ontwerp is dit gebruikt door de ervaring en zichtbaarheid van het concept 'tijd' als instrument en materie te hanteren.			
gebruiksoppervlak	37,5 m2				
bouwprijs € p/m3	291,-				

Zon, stof tot nadenken.

In het ontwerp wordt de ervaring en zichtbaarheid van 'tijd' als concept en materie tussen mens en natuur verwerkt. Zo kan een wandeling in het park, langs het bijenpaviljoen en de bloementuin, kinderen, ouders, grootouders, collega's en vrienden op een prettige manier inspireren tot een gesprek over tijd, locatie, natuur, samenlevingen en bijen.

frank marcus architecten
trambaan 3
6657 CE Leeuwen

06 43 20 36 46

post @marcus-architecten.nl
www . marcus-architecten.nl

